

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jana Dvořáka a soudců JUDr. Aleše Korejtky a JUDr. Petry Venclové, Ph.D., v právní věci

žalobců: a) **Mgr. E. J.**
zastoupená J. N.

b) **Mgr. J. N.**
zastoupený JUDr. Mgr. J. N.

proti
žalovanému: **Městský úřad Proseč**, IČ 00270741
sídlem náměstí Dr. Tošovského 18, 539 44 Proseč u Skutče
zastoupený advokátem Mgr. Tomášem Novotným
sídlem Havlíčkovo nám. 91, 580 01 Havlíčkův Brod

za účasti: **Ing. M. R.**
zastoupený advokátem JUDr. Jiřím Kosem, MSc.
sídlem Smilova 373, 530 02 Pardubice

v řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu,

takto:

- I. Určuje se, že ne zahájení řízení z moci úřední o odstranění stavby č. p. X v Proseči u Skutče, na ulici P., je ze strany žalovaného **nezákonným zásahem**.
- II. Žalovanému se **přikazuje, aby řízení** o odstranění stavby č. p. X v Proseči u Skutče, na ulici P., **neprodleně zahájil**.
- III. Žalovaný je povinen nahradit žalobci a) náklady řízení ve výši 4.099 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- IV. Žalovaný je povinen nahradit žalobci b) náklady řízení ve výši 7.876 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- V. Žalovaný je povinen nahradit každému ze žalobců náklady řízení o kasačních stížnostech ve výši 57.800 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku, k rukám jejich zástupce v řízení o kasačních stížnostech, JUDr. Michala Zemana, advokáta.
- VI. Osoba zúčastněná na řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobci se žalobou ze dne 08. 06. 2018, upravenou doplněným návrhem ze dne 15. 12. 2021, domáhali v řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu podle ust. § 82 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, v platném znění (dále jen „s.ř.s.“), v závěrečném upraveném návrhu toho, aby soud vydal tento rozsudek:
 - 1) Určuje se, že závěr učiněný žalovaným ze závěrečné kontrolní prohlídky stavby rodinného domu na pozemku st. Y v k.ú. Proseč u Skutče dne 31. 8. 2017 na základě oznámení stavebníků Ing. M. R. a PharmDr. P. R. započít s užíváním stavby je nezákonným zásahem.
 - 2) Protokol ze závěrečné kontrolní prohlídky stavby rodinného domu na pozemku st. Y v k.ú. Proseč u Skutče vyhotovený žalovaným dne 31. 8. 2017 na základě oznámení stavebníků Ing. M. R. a PharmDr. P. R. započít s užíváním stavby se zrušuje.
 - 3) Určuje se, že ne zahájení řízení z moci úřední o nařízení odstranění stavby č.p. X v Proseči u Skutče, ulici P., (dále v textu i jen jako „stavba“) podle ustanovení § 129 stavebního zákona žalovaným je nezákonným zásahem.
 - 4) Žalovanému se přikazuje řízení o nařízení odstranění stavby č.p. X v Proseči u Skutče, ulici P., dle ustanovení § 129 stavebního zákona neprodleně zahájit.
2. Krajský soud usnesením ze dne 22. 2. 2022, č. j. 52 A 91/2018 - 310, vyloučil část žaloby, který se týká petitu žaloby ad 1) a ad 2) k samostatnému řízení vedeném pod sp. zn. 52 A 11/2022, tedy předmětem rozhodování v dané věci je návrh žalobců obsažený v petitech žaloby ad 3) a ad 4), v němž se žalobci domáhají toho, aby soud určil, že ne zahájení řízení z moci úřední o nařízení odstranění zmíněné stavby podle § 129 stavebního zákona je nezákonným zásahem, a aby soud žalovanému přikázal toto řízení o odstranění stavby zahájit.

3. Žalobci v žalobě ve znění doplněného návrhu ze dne 15. 12. 2021 uvádějí věcné důvody pro jejich požadavek, který se týká jimi namítané nezákonnosti postupu stavebního úřadu při zahájení řízení o odstranění zmíněné stavby. Stěžejní námitkou žalobců je tvrzení o tom, že stavba byla provedena v rozporu s projektovou dokumentací, což dokládali posudkem znalce Ing. V. W. Žalobci ještě doplnili žalobu podáním ze dne 15. 12. 2021 (čl. 255 soudního spisu), ve které vedle svého tvrzení o nezákonném zásahu, obsaženém v původní žalobě, které se týkalo jejich tvrzení o rozporu stavby s projektovou dokumentací z důvodu navýšení stavby v souvislosti s provedením terénních úprav a jejich tvrzení o zhoršení odtokových poměrů, tak dále ještě namítli, že v rozporu s projektovou dokumentací bylo zvětšeno půdorysné ohraničení stavby po jejím dokončení v souvislosti se zhotovením betonového schodiště na severní straně domu, které není ve stavební dokumentaci zakresleno, když je zde uvedena pouze zámková dlažba, která tvoří tři schody, a že toto betonové schodiště nebylo v závěrečné kontrolní prohlídce posuzováno a byla tak dodatečně realizována přístavba vchodu do domu, čímž se stavba nepochybně půdorysně rozšiřuje. Tedy že se jedná podle § 2 odst. 5 písm. b) stavebního zákona o přístavbu, tedy takovou změnu stavby, kterou se stavba půdorysně rozšiřuje a která je vzájemně provozně propojena s dosavadní stavbou. Tato „přístavba“ měla být projednána v územním řízení, přičemž žalobci namítli dodržení minimálních odstupových vzdáleností, narušení kvality prostředí, a již prokázanou změnu odtokových poměrů, dále doplnili své tvrzení v žalobě o zhoršení odtokových poměrů, že navýšení stavby o 50 cm představuje zvýšení imisí představujících ve stínění či pohledových imisí, v důsledku, nichž budou žalobci nuceni dorovnat terén na svých pozemcích.
4. Ve vyjádření k žalobě a k jejímu doplnění žalovaný uvedl, že závěry znalce Ing. W. o rozporu stavby s projektovou dokumentací jsou zjevně nesprávné, odkázal i na otázku splnění podmínek pro úspěšnost zásahové žaloby, uvedených v rozsudku rozšířeného senátu NSS, navrhl, aby soud žalobu zamítl.
5. Osoba zúčastněná na řízení ve svém vyjádření uvedla, že žalobci neprokázali přímé zkrácení na svých právech tvrzených nezákonným zásahem s tím, že neprokázali, že by provedení stavby bylo v rozporu s uvedenou projektovou dokumentací, jimi předložený znalecký posudek žalobci tvrzené skutečnosti nepotvrdil. Dále zpochybnili i tvrzení žalobců o tom, že by v důsledku stavby mělo dojít ke změně odtokových poměrů, odkázali i na hydrotechnické posouzení ovlivnění odtoků z ploch rodinného domu čp. X v Proseči, zpracované společností AGROPROJEKCE Litomyšl. Navrhli, aby soud žalobu zamítl. Závěrem poukázali i na znalecký posudek vypracovaný J. J., z něhož vyplývá, že realizace stavby proběhla v souladu s projektovou dokumentací.
6. Jak vyplývá ze soudního spisu, v dané věci nejprve zdejší soud rozhodl o žalobě rozsudkem ze dne 22. 5. 2019, č. j. 52 A 91/2018-195, kdy žalobu zamítl, přičemž vycházel z dosavadní platné judikatury NSS, z níž vyplývalo, že se nelze žalobou na ochranu před nezákonným zásahem nebo nečinností správního orgánu domáhat soudní ochrany soudu ve správním soudnictví toho, aby stavební úřad zahájil řízení o odstranění stavby dle ust. § 129 odst. 1 písm. b) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, v platném znění (dále jen „stavební zákon“), když toto řízení může zahájit stavební úřad jen *ex officio*, a nikoliv na základě návrhu. Poté co byla podána kasační stížnost proti tomuto v pořadí prvnímu rozsudku zdejšího soudu, však rozšířený senát NSS ve svém rozsudku ze dne 24. 3. 2021, č. j. 6 As 108/2019-39, změnil svoji dosavadní judikaturu a dospěl ke zcela novému závěru, že se žalobou na ochranu před nezákonným zásahem lze domáhat

odstranění nečinnosti správního orgánu spočívající v nezahájení řízení, přičemž soud může přikázat stavebnímu úřadu, aby za určitých podmínek specifikovaných v tomto rozsudku rozšířeného senátu NSS (body 82 a násl. zmíněného rozsudku) toto řízení zahájil. Z tohoto důvodu v řízení o kasační stížnosti NSS zrušil svým rozsudkem ze dne 29. 7. 2021, č. j. 4 As 265/2019–64, tento výše citovaný v pořadí první rozsudek krajského soudu a vrátil mu věc k dalšímu řízení. Krajský soud poté při rozhodování o dané žalobě samozřejmě již respektoval závazný právní názor, obsažených ve zrušujícím rozsudku NSS ze dne 29. 7. 2021, č. j. 4 As 265/2019–64, který vycházel, z již výše zmíněného rozsudku rozšířeného senátu NSS ze dne 29. 4. 2021, č. j. 6 As 108/2019–39 (dále jen „rozsudek rozšířeného senátu NSS“). Krajský soud tak dále vycházel i z tohoto rozsudku rozšířeného senátu NSS, v němž jako jednu z podmínek pro posouzení důvodnosti předmětné zásahové žaloby, respektive základní podmínku přípustnosti žaloby, stanovil podání podnětu k zahájení řízení o odstranění stavby u příslušného stavebního úřadu podle ust. § 42 správního řádu a dále to, zda případně žalobci následně uplatnili podnět k opatření proti nečinnosti nadřízenému správnímu orgánu podle ust. § 80 odst. 2 správního řádu. Krajský soud dospěl poté v dané věci k závěru, že tato podmínka přípustnosti zásahové žaloby splněna nebyla, když mimo jiné vycházel i ze sdělení stavebního úřadu a krajského úřadu Pardubického kraje. Z tohoto důvodu, tj. že nebyla splněna tato podmínka přípustnosti zásahové žaloby, zdejší soud v pořadí druhým rozhodnutím, a to usnesením, ze dne 23. 3. 2022, č. j. 52 A 91/2018-317, žalobu odmítl. Žalobci následně podali v pořadí druhou kasační stížnost, přičemž NSS dospěl v rozsudku ze dne 16. 8. 2023, č. j. 4 As 120/2022-36 k jinému závěru, když z přípisů žalobců, obsažených ve správním spisu, a to z obsahu těchto přípisů ze dne 27. 12. 2017 a ze dne 11. 12. 2017 vyvodil závěr, že tyto podle svého skutečného obsahu jsou podnětem k zahájení řízení o odstranění stavby výše zmíněné ve smyslu ust. § 42 správního řádu a že podání, které žalobci dne 14. 6. 2018 učinili u krajského úřadu Pardubického kraje „*představoval podnět k opatření nadřízeného správnímu orgánu, podle § 80 odst. 2 správního řádu*“, a z tohoto důvodu NSS zrušil předchozí rozhodnutí v pořadí druhé, tj. usnesení zdejšího soudu ze dne 23. 3. 2022, č. j. 52 A 91/2018–37, a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V uvedeném zrušujícím rozhodnutí sice NSS dospěl k závěru, že zdejší soud se řídil závazným právním názorem NSS, avšak neztotožnil se již se závěrem zdejšího soudu o tom, že v daném případě základní podmínka přípustnosti žaloby spočívající v podání podnětu k zahájení řízení o odstranění stavby u příslušného stavebního úřadu podle ust. § 42 správního řádu nebyla splněna.

7. V tomto zrušujícím rozsudku ze dne 16. 8. 2023, č. j. 4 As 120/2022-36, zavázal NSS zdejší soud tím, aby opětovně posoudil naplnění předpokladů nutných pro uplatnění zásahové žaloby, přičemž by měl zohlednit obsah podání žalobců vůči Městskému úřadu Proseč a Krajskému úřadu Pardubického kraje ze dne 27. 12. 2017 a ze dne 11. 12. 2017 a ze dne 14. 6. 2018.
8. V následném řízení krajský soud dospěl k závěru, že ze znaleckého posudku Ing. V. W. nebylo možné přímo vyvodit konkrétní důsledky údajného rozporu stavby se stavební dokumentací, což by mělo vliv na krácení práv žalobců (*in concreto* bod 26 až 31 rozsudku zdejšího soudu ze dne 13. 12. 2023, č.j. 52 A 91/2018–391). Krajský soud tak uzavřel, že žalobci neprokázali krácení svých práv, když zmíněný znalecký posudek se jevil pouhou hypotetickou (ničím nepodloženou) úvahou, čímž měl být stížen vadou nepřezkoumatelnosti. Krajský soud tehdy dospěl k závěru, že stavební úřad nebyl povinen

vyhovět podnětu žalobců na zahájení řízení o nařízení odstranění stavby, proto žalobu zamítnul, a to rozsudkem ze dne 13. 12. 2023, č. j. 52 A 91/2018–391.

9. Následně žalobci i proti tomuto rozsudku podali kasační stížnost k NSS, která byla vyhodnocena jako důvodná, proto byl rozsudkem NSS ze dne 23. 8. 2024, č.j. 4 As 1/2024–59, uvedený rozsudek zdejšího soudu zrušen a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení.
10. NSS se neztotožnil s postupem zdejšího soudu ve vztahu k posouzení znaleckého posudku Ing. V. W., když jej označil za zcela nesprávný, což způsobilo nezákonnost napadeného rozsudku. NSS k tomu uvedl, že pokud při posuzování znaleckého posudku dospěje krajský soud k závěru o jeho nedostacích či neúplnosti, a to jak po stránce formální, tak i věcné, není bez dalšího oprávněn takový posudek odmítnout a označit jej za nepoužitelný a nahradit jej vlastním „odborným“ názorem, když krajský soud nedisponuje takovými odbornými znalostmi, aby byl schopen tuto vlastní odbornou úvahu učinit. V souvislosti s tím vyjádřil NSS své názory týkající se daného znaleckého posudku a možností jeho přezkumu zejména v bodě 42 a 43 svého rozhodnutí. Dále je třeba výslovně odkázat na bod 49 předmětného rozhodnutí NSS, ve kterém NSS uvedl, že nesdílí přesvědčení o nepřezkoumatelnosti znaleckého posudku Ing. W.
11. Podle NSS se krajský soud má nadále zabývat i tím, zda nedošlo k naplnění předpokladů pro ochranu před nezákonným zásahem, ve smyslu rozsudku NSS pod č. j. 6 As 108/2019-39, již v souvislosti s postupem žalovaného, který na základě podnětů žalobců (přípisy ze dne 4. 10. 2017) sdělil, že shledal podmínky pro zahájení řízení o nařízení odstranění stavby, ale následně bez toho, aniž by na místě stavby provedl jakýkoliv úkon k ověření skutkového stavu věci, tak žalobcům jen sdělil, že řízení zahajovat nebude.
12. NSS tak zavázal zdejší soud k tomu, aby napravil vady dokazování, a to buď výsledkem znalce Ing. W., **pokud** dovodí nejasnosti či neúplnosti jeho znaleckého posudku, případně i výsledkem znalce J., **vyvstane-li** tato potřeba v řízení. Pokud by mj. vyvstala potřeba pro náležité posouzení věci, tak nechá zadat revizní znalecký posudek. Posléze má zdejší soud nově meritorně rozhodnout, kdy se má opětovně zabývat naplněním podmínek ochrany před nezákonným zásahem správního orgánu (ust. § 82 s.ř.s.), a to s přihlédnutím ke všem závěrům, které vyplývají z rozsudku NSS vedeným pod č.j. 6 As 108/2019-39.
13. Podle ust. § 110 odst. 4 s.ř.s platí, že zruší-li NSS rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným NSS ve zrušovacím rozhodnutí. K pojmu závazného právního názoru lze odkázat např. na usnesení RS NSS ze dne 8. 7. 2008, č. j. 9 Afs 59/2007-56.
14. Ust. § 110 odst. 4 s.ř.s nemá zpravidla za důsledek potřebu vedení celého řízení znovu, když je krajský soud především povinován k odstranění vad v souladu se závazným právním názorem NSS. Tato premisa mj. říká, že krajský soud je názorem NSS vázán v rozsahu, ve kterém NSS shledal důvody kasační stížnosti za opodstatněné, tak ale i v rozsahu, v němž stěžovateli za pravdu nedal (viz. rozsudek NSS ze dne 30. 1. 2009, č.j. 4 Ads 19/2008-188).
15. V předchozím svém rozsudku (rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích dne 13. 12. 2023, č. j. 52 A 91/2018-391) krajský soud posoudil znalecký posudek předložený žalobci, tj. posudek Ing. V. W., jako nepřezkoumatelný a ztotožnil se se závěry znaleckého posudku J. J. a hydrotechnického posouzení, které předložila osoba zúčastněná na řízení. S tímto závěrem krajského soudu se Nejvyšší správní soud ve svém zrušujícím rozsudku neztotožnil a považoval je za nesprávný, přičemž dospěl k závěru

„Nejvyšší správní soud v hodnocení posudku znalce Ing. W. jako posudku nepřezkoumatelného nesídlí, neboť jeho obsah je zřejmý, srozumitelný, a má také všechny formální náležitosti, které zákona znalecký posudek klade včetně doložky podle § 127a o.s.ř. Jak shora uvedeno, důkazní síla obou zmíněných posudků je shodná.“, dále (bod 49 zrušujícího rozsudku), přičemž „je třeba vycházet z toho, že žádný z uvedených dvou znaleckých posudků není nadřazený druhému, nýbrž se jedná o důkazní prostředky se stejnou důkazní silou. Nejvyšší správní soud k tomu dodává, že co dosahu podkladů, nálezů i posudkového závěru jsou oba znalecké posudky zcela souměřitelné.“ (bod 45 zrušujícího rozsudku NSS). Je nesporné, že v obou posudcích byla řešena stěžejní otázka pro rozhodnutí soudu v dané věci, tj. **zda mezi projektovaným a skutečným výškovým umístěním stavby existuje rozpor a zda v důsledku tohoto rozporu se změnilly odtokové poměry s vlivem na sousední nemovitost**. Nejvyšší správní soud v bodu 54 zrušujícího rozsudku vzhledem k rozporům mezi výše uvedenými posudky konstatoval, že je možné tyto vady dokazování napravit buď výsledkem znalce Ing. W. odstraněním nejasností či neúplnosti jím podaného znaleckého posudku, pokud takové krajský soud „dovodí“, popřípadě i výsledkem znalce J. „vyvstane-li tato potřeba v řízení“, případně nechá krajský soud vypracovat revizní znalecký posudek, přičemž NSS ve svém zrušujícím rozsudku k tomu uvedl „je-li to pro posouzení věci potřeba“. Zároveň NSS ve svém zrušujícím rozsudku zdůraznil, aby krajský soud přihlédl ke všem závěrům, které vyplývají z rozsudku rozšířeného senátu NSS ze dne 26. 3. 2021, č. j. 6 As 108/2019-39, jenž stanovil podrobně předpoklady, za nichž se lze úspěšně domáhat žalobou na ochranu před nezákonným zásahem správním orgánem toho, aby soud přikázal stavebním úřadům zahájit řízení o odstranění stavby. Dále NSS v rámci uvedení svého závazného právního názoru v bodu 50 svého zrušujícího rozsudku uvedl, že krajský soud se dále by měl zabývat tím, zda k naplnění předpokladů pro ochranu před nezákonným zásahem ve smyslu rozsudku rozšířeného senátu č. j. 6 As 108/2019-39 nedošlo již v souvislosti s postupem žalovaného, který na základě podnětů stěžovatelů, jež jsou součástí správního spisu, v přípisu ze dne 4. 10. 2017 sdělil, že shledal podmínky pro zahájení řízení o nařízení odstranění stavby, avšak následně bez toho, aniž by na místě stavby provedl jakýkoliv úkon k ověření skutkového stavu věci, žalobcům sdělil, že toto řízení zahajovat nebude (s ohledem na sdělení osoby zúčastněné na řízení, že zjištěné nedostatky stavby již odstranila).

16. Součástí závazného právního názoru NSS byl i závěr uvedený v bodu 49 zrušujícího rozsudku NSS, podle něhož vliv výškového usazení stavby na odtokové poměry s vlivem na sousední nemovitosti může posoudit znalec z jiného oboru (vodní hospodářství), než pro jaké mají odbornost znalci Ing. W. a J., přičemž takový posudek může nechat zpracovat krajský soud ustanoveným znalcem, pokud krajský soud by považoval „zodpovězení této otázky za právně významné pro své rozhodnutí“.
17. Krajský soud respektujíc výše uvedený závazný právní názor NSS dospěl k následujícím závěrům.
18. Předchozí svůj rozsudek krajský soud založil na tom, že posoudil posudek předložený žalobci, tj. posudek Ing. V. W., za nepřezkoumatelný a vycházel jen ze závěrů posudku předloženého osobami zúčastněnými na řízení, tj. z posudku J. J. a dále z hydrotechnického posouzení, které rovněž předložily osoby zúčastněné na řízení, přičemž z těchto podkladů vyplynulo, že stavba byla provedena v souladu s projektovou dokumentací, že tedy nedošlo k rozporu mezi projektovaným a skutečným výškovým umístěním stavby a že tedy nedošlo ani v důsledku stavby k tomu, že by byly ovlivněny odtokové poměry mající negativní vliv na sousední stavbu žalobců. Tento závěr Nejvyšší správní soud shledal nesprávným, přičemž

dospěl k závěru, že oba posudky jsou „zcela souměřitelné“ a že posudek znalce Ing. W. není nepřezkoumatelný, když „jeho obsah je zřejmý, srozumitelný, a má také všechny formální náležitosti, která zákon na znalecký posudek klade, včetně doložky podle § 127a o.s.ř.“. Důkazná síla obou zmíněných posudků je podle názoru NSS shodná, přičemž NSS ujasnil ve svém rozsudku, v čem je názor krajského soudu o nepřezkoumatelnosti posudku znalce Ing. W. nesprávný, přičemž tak učinil v bodu 43 zrušujícího rozsudku. Krajský soud nepřezkoumatelnost tohoto rozsudku spatřoval zejména v tom, že nebyl přesně určen určitý pevný bod pro měření výškového osazení stavby. Nejvyšší správní soud k tomu uvedl, že krajský soud přehlédl, že Ing. L. W. za tento pevný bod ve svém posudku označil úroveň projektovaného stavu mínus 0,00 a že „i přes neprovedení přesných provedení na pozemku osoby zúčastněné na řízení (které bez jejího souhlasu provést nemohl) tento znalec provedl místní šetření, byť krajský soud v napadeném rozhodnutí uvádí opak. Závěry, k nimž na základě mu dostupných podkladů zjistil Ing. W. tak odůvodnil, a přestože pravdivě uvedl, že v posudku uvedené údaje jsou z důvodu neumožnění přístupu na pozemek osoby zúčastněné na řízení pouze orientační, byl schopen na základě mu dostupných podkladů dospět k závěru o tom, že mezi projektovaným a skutečným výškovým umístěním stavby existuje rozpor“. Krajský soud respektujíc tento názor NSS, tak dospěl k závěru, že **posudek** znalce Ing. W. není nepřezkoumatelný, je **odůvodněný**, a i když sám tento znalec v posudku uvedl, že **údaje uvedené v tomto posudku** z důvodu neumožnění přístupu na pozemek osoby zúčastněné na řízení **jsou pouze orientační**, takže i přes toto konstatování samotného znalce, ten byl schopen dospět k závěru o rozporu mezi projektovaným a skutečným výškovým umístěním stavby. **Krajský soud tedy nevidí důvod provádět výslech tohoto znalce k odstranění nejasností či neúplností jím podaného posudku**, když v podstatě tyto nejasnosti či neúplnost posudku neshledal sám NSS, když se vyjádřil ke krajským soudem vytýkaným vadám znaleckého posudku v bodu 43 svého zrušujícího rozsudku. **Krajský soud rovněž nedospěl k závěru, že by bylo třeba provádět další dokazování**, například zpracováním revizního znaleckého posudku, **když to pro posouzení věci není potřeba**, což je v souladu se závěrem NSS uvedeným v bodu 54, podle něhož krajský soud nechá vypracovat znalecký posudek znalce v oboru pro věc vhodnějšího „je-li to pro posouzení věci potřeba“. Tato potřeba nevyvstala, neboť v důsledku závěrů NSS o přezkoumatelnosti a použitelnosti posudku Ing. L. W. došlo ke zcela jiné procesní situaci, kterou řešil rozšířený senát NSS ve svém přelomovém rozhodnutí, v rozsudku ze dne 26. 3. 2021, č. j. 6 As 108/2019-39. Krajský soud je vázán právním názorem NSS obsaženém ve zrušujícím rozsudku při hodnocení skutkových okolností známých soudu v okamžiku jeho rozhodování v dané věci, proto přihlédl k následujícím závěrům, které pro danou věc vyplývají z rozsudku rozšířeného senátu NSS ze dne 26. 3. 2021, č. j. 6 As 108/2019-39 (dále jen „rozsudek RS NSS“).

19. V tomto rozsudku RS NSS zejména zdůraznil, že „rozhodnou otázkou pro krajský soud je pouze to, zda má být správní řízení zahájeno, nikoliv, jak má být v případně zahájeném řízení rozhodnuto. Soud se bude zabývat tím, zda jsou splněny podmínky, které pro zahájení příslušného řízení stanoví zákon“ (bod 4 tohoto rozsudku), přičemž „Závěr soudu v případném vyhovujícím rozsudku bude založena na skutkových okolnostech známých soudu v okamžiku jeho rozhodování. Úkolem soudu však není nahradit činnost příslušného správního orgánu, a věc plně posoudit po skutkové stránce, zejména bude-li třeba ve věci provést rozsáhlejší dokazování. Smyslem vyhovujícího rozsudku je donutit správní orgán zahájit řízení s definovaným předmětem tam, kde jsou pro to rozumné předpoklady“.

20. A právě v dané věci, na rozdíl od situace, kdy krajský soud v předchozím svém zrušeném rozhodnutí vycházel jen z jednoho znaleckého posudku J. J., **nastala** po vydání zrušujícího rozsudku NSS **zcela nová situace**, neboť NSS v tomto rozsudku zavázal zdejší soud k tomu, aby přihlédl i ke znaleckému posudku Ing. L. W., který se jevil původně krajskému soudu jako nepřezkoumatelný. Ty nedostatky, které byly důvodem pro tento závěr krajského soudu, NSS ve svém zrušujícím rozsudku nespatořoval, když jak již soud výše uvedl, těmito nedostatky, respektive vadami znaleckého posudku znalce Ing. W., které vytkl krajský soud v předchozím svém rozsudku, se věcně zabýval NSS v bodu 43, přičemž dospěl k závěru, že přestože údaje v tomto posudku jsou pouze orientační, tak tento znalec „*byl schopen na základě mu dostupných podkladů dospět k závěru o tom, že mezi projektovaným a skutečným výškovým umístěním stavby existuje rozpor*“. **Důkazní síla obou zmíněných posudků je tedy shodná**, jak NSS ve svém zrušujícím rozsudku uvedl a je třeba z těchto závěrů vycházet a věc posoudit ve světle závěrů uvedených ve zmíněném rozsudku RS NSS. V dané věci vzhledem k novému hodnocení posudku Ing. W. závěr, že tento znalec byl schopen na základě orientačních údajů dospět k tomu, že mezi projektovaným a skutečným výškovým umístěním stavby existuje rozpor, což je zcela zásadní otázka pro posouzení, zda existují důvodné indicie o tom, že by mělo být řízení o zahájení odstranění řízení stavby zahájeno, krajský soud dospěl k závěru, že **zde jsou dány rozumné předpoklady pro zahájení řízení o odstranění stavby**. Tyto rozumné předpoklady ve smyslu závěrů uvedených ve zmíněném rozsudku RS NSS (zejména bod 105 a dále bod 123 a 124 tohoto rozsudku) jsou dány jednak skutečností, že ze znaleckého posudku Ing. W., který nelze hodnotit již jako nepřezkoumatelný, jenž má všechny formální náležitosti a obsahuje doložku vyplývající z § 127a o.s.ř. (tedy že znalec si byl vědom následků vědomě nepravdivého znaleckého posudku) vyplývá, že **existuje důvodná indicie o existenci rozporu mezi projektovaným a skutečným výškovým umístěním stavby**, přičemž již **není úkolem soudu nahrazovat činnost příslušného správního orgánu** (stavebního úřadu) a **věc plně posuzovat po skutkové stránce a provádět rozsáhlejší dokazování**, tedy například vyžádat si další revizní posudek, když posudek Ing. W. netrpí již „vadami“, jak objasnil NSS ve svém zrušujícím rozsudku (zejména bod 43) a je třeba přihlídnout, že tento posudek má stejnou důkazní sílu jako posudek J. J. Pokud by krajský soud prováděl další dokazování, tak by se nepochybně jednalo o rozsáhlé dokazování (revizní posudek, další posudek na hydrotechnické posouzení), když **z výsledku takového dokazování by již plynul konkrétní závěr o tom, zda jsou dány důvody pro odstranění stavby nebo důvody pro její dodatečné povolení**, což už je v pravomoci příslušného správního orgánu, tj. stavebního úřadu, nikoliv soudu rozhodujícího ve správním soudnictví, ostatně jak RS NSS v bodu 123 zmíněného rozsudku uvedl „*výrok rozsudku, kterým krajský soud vyhověl zásahové žalobě, nijak nepředurčuje, zda stavební úřad skutečně nařídí odstranění stavby (terénní úpravy), tím méně pak otázku, zda tu jsou důvody pro dodatečné povolení stavby (terénní úpravy). Případný vyhovující rozsudek tudíž nevylučuje (a nikdy ani dokonce nepředpokládá) další dokazování. Je proto možné, že stavební úřad po případném dalším dokazování v součinnosti s ostatními účastníky řízení zjistí, že ve skutečnosti byla terénní úprava povolena, eventuelně žádné povolení nepotřebuje apod.*“ (srov. bod 123 zmíněného rozsudku RS NSS, který lze analogicky vztáhnout i nejen na terénní úpravy, ale i na danou věc). Z tohoto závěru RS NSS vyplývá, že již **dalším dokazováním by krajský soud nahrazoval činnost stavebního úřadu**, přičemž v dané věci jsou dány rozumné předpoklady pro to, aby krajský soud donutil příslušný správní orgán zahájit řízení o odstranění uvedené předmětné stavby.

21. V neposlední řadě, další skutečnosti, svědčící o existenci rozumných předpokladů pro vydání vyhovujícího rozsudku týkající se dané žaloby je skutečnost, kterou uvedl i NSS ve svém zrušujícím rozsudku (bod 50), který se týká hodnocení postupu stavebního úřadu v souvislosti s jeho přípisem ze dne 04. 10. 2017, ve kterém sdělil žalobcům, že shledal podmínky pro zahájení řízení o odstranění stavby, avšak „*následně bez toho, aniž by na místě stavby provedl jakýkoliv úkon k ověření skutkového stavu věci, stěžovatelům sdělil, že toto řízení zahajovat nebude*“ (s ohledem na sdělení osoby zúčastněné na řízení, že zjištěné nedostatky stavby již odstranila).“ Tento postup stavebního úřadu, který nejprve shledal podmínky pro zahájení řízení o nařízení odstranění stavby a poté aniž by provedl na místě stavby jakýkoliv úkon k ověření skutkového stavu a jen na základě sdělení osoby zúčastněné na řízení žalobcům sdělil, že toto řízení zahajovat nebude, je v rozporu se zásadou legitimního očekávání a lze je hodnotit jako nezákonný, když svůj závěr o nezahájení řízení o odstranění stavby nebyl podložen dostatečnými skutkovými zjištěními vedoucími k takovému závěru, když i pro takový postup týkající se zahájení řízení o odstranění staveb platí, že správní orgán postupuje tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonů s požadavky uvedených v ust. § 2 správního řádu (§ 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění). Takže i tato skutečnost svědčí o existenci rozumných předpokladů pro to, aby soud uložil stavebnímu úřadu povinnost zahájení řízení o odstranění stavby, přičemž **v tomto řízení se bude stavební úřad zabývat otázkou, zda skutečně mezi projektovaným a skutečným výškovým umístěním stavby existuje takový rozpor, který by byl důvodem pro další postup stavebního úřadu**, který vyplývá z platné právní úpravy (např. rozhodnutí o odstranění stavby, dodatečné povolení stavby apod.), přičemž je již na úvaze stavebního úřadu, zda nechá vypracovat revizní znalecký posudek, bude-li to pro posouzení věci potřeba. Dále v případě, že dospěje k závěru o důvodnosti námitky týkající se posouzení hydrologických poměrů, zejména když se dalším dokazováním zjistí, že jsou dány důvody pro další postup stavebního úřadu daných platnou právní úpravou (rozhodnutí o odstranění stavby, event. rozhodnutí o dodatečném povolení stavby), tak si stavební úřad nechá zpracovat znalecký posudek znalce z jiného oboru (vodní hospodářství) o možném vlivu rozporu mezi projektovaným a skutečným výškovým umístěním stavby na sousední stavbu žalobců týkající se hydrotechnického posouzení, pokud zodpovězení takové otázky bude považovat stavební úřad za právně významné pro své rozhodnutí.
22. Krajský soud tedy dospěl k závěru, že byl dán důvod pro vydání vyhovujícího rozsudku, tedy ve výroku I. tohoto rozsudku krajský soud konstatoval, že nezahájení řízení o odstranění stavby podle žalovaným z moci úřední je nezákonným zásahem a zároveň ve výroku II. přikázal žalovanému, aby toto řízení o odstranění stavby podle ust. § 250 an. zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů (původně ust. § 129 stavebního zákona č. 183/2006 Sb.) neprodleně zahájil.
23. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle ust. § 60 odst. 1 věty 1 s.ř.s., žalovaný právo na náhradu nákladů řízení nemá, neboť neměl ve věci úspěch. Žalobcům, kteří byli v řízení úspěšní, přiznal soud právo na náhradu účelně vyložených nákladů, které v souladu s platnou právní úpravou obsaženou zejména ve vyhlášce č. 177/1996 Sb. a v dalších právních předpisech týkajících se sazeb základní náhrady za používání silničních motorových vozidel a stanovení průměrných cen pohonných hmot pro účely poskytování cestovních náhrad představují:

- 1) náklady řízení přiznané žalobci a) zahrnující zaplacený soudní poplatek za žalobu ve výši 2.000 Kč a náhradu cestovních výdajů za tři cesty k soudním jednáním z Proseče u Skutče do Pardubic a zpět konaných ve dnech 15. 5. 2019, 6. 12. 2023 a 6. 11. 2024, a to při použití osobního automobilu značky BMW, RZ XXX s průměrnou spotřebou 5,7 l motorové nafty /100 km a při ujeté vzdálenosti celkem 300 km, ve výši celkem 2099 Kč, náhrada nákladů činí tedy celkem činí 4099 Kč
- 2) náklady řízení přiznané žalobci b) zahrnující zaplacený soudní poplatek za žalobu ve výši 2.000 Kč a náhradu cestovních výdajů za tři cesty k soudním jednáním z Prahy do Pardubic a zpět konaných ve dnech 15. 5. 2019, 6. 12. 2023 a 6.11.2024, a to při použití osobního automobilu značky NISSAN QASHQAI, RZ YYY s průměrnou spotřebou 6,9 l motorové nafty /100 km a při ujeté vzdálenosti celkem 792 km, ve výši celkem 5.876 Kč, náhrada nákladů činí tedy celkem činí 7.876 Kč
- 3) náklady řízení o třech kasačních stížnostech podaných oběma žalobci tvořených zaplacenými soudními poplatky v celkové výši 30.000 Kč, dále odměna a paušální náhrada hotových výdajů advokáta zastupujícího oba žalobce v těchto řízeních, a to za 5 úkonů právní služby pro každého ze žalobců (příprava a převzetí věci, sepis tří kasačních stížností a písemné podání ze dne 13. 6. 2022), tj. odměna celkem 24.800 Kč (2.480x10) a paušální náhrada 3000 Kč (300x10), celkem činí náhrada těchto nákladů 57.800 Kč, přičemž platební místo (k rukám zástupce žalobců) bylo v tomto případě určeno v souladu s §149 o.s.ř. ve spojení s §64 o.s.ř.

Žalobci uplatnili i nárok na náhradu hotových výdajů, ten jim však nevznikl (srov. rozsudek NSS ze dne 25. 8. 2015, č.j. 6 As 135/2015-83).

Osobě zúčastněné na řízení právo na náhradu nákladů řízení pro nesplnění zákonných podmínek nevzniklo (§60 odst. 5 s.ř.s.).

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům řízení.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení usnesení). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Pardubice 13. listopadu 2024

JUDr. Jan Dvořák v. r.
předseda senátu